

Kujataamiu

Nutaaq

Uk./Årg. 38 nr. 2

30. januar 2025

www.kujataamiu.gl • mail: kujataamiu@gmail.com

Ass./Foto Gert Hansen

**Angalanissavit tullia
Nunatta Angalatitsiviani
inniminneruk**

- Suliffeqarittut inniminninermi attavissaq:
erhverv@greenland-travel.gl
- Nammineq akiligassappat attavissaq:
booking@greenland-travel.gl

**Bestil din næste rejse
hos Greenland Travel**

- Erhvervsrejser:
erhverv@greenland-travel.gl
- Personlige rejser:
booking@greenland-travel.gl

Tlf. : 70 11 07 • www.greenland-travel.gl

STARK

SYDGRØNLANDS FØRENDE TRÆLAST

Kilaapaq Aqqutaa B 962, 3920 Qaqortoq

Telefon 38 37 30

Åbningstider:

Mandag-fredag 7.00-17.00

Lørdag 8.00-12.00

E-mail: oec.qaqortoq@stark.gl

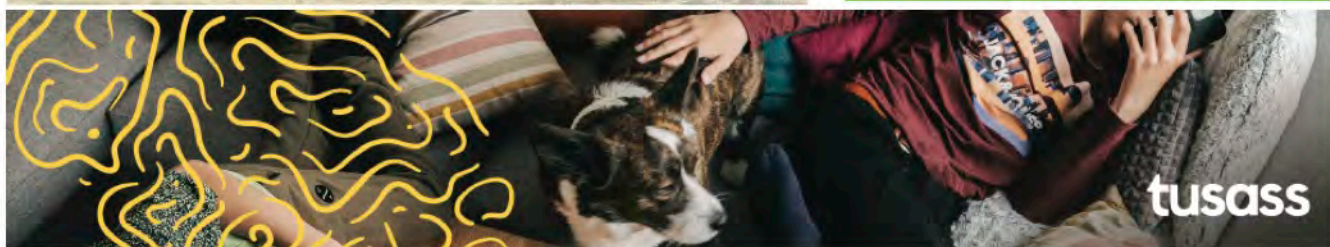
Permagreen Grønland A/S

- Tømrerarbejde
- Glarmester
- Låseservice
- Malerarbejde
- Transport
- VVS-arbejde

Tlf. 64 20 94 - Mobil 52 96 57

e-mail: qaqortoq@permagreen.gl

Mestervej B-1328 • 3920 Qaqortoq

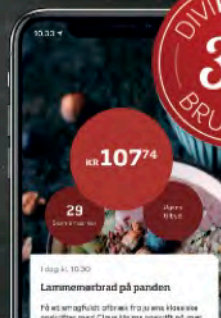
Brugseni app-i atorlugu iluanaarutissarpassuit

Divi Plussi-t katersukkatit takukkit pisinermullu
uppersaatitit malinnaavigalugit.

Kæmpe fordele med Brugseni app'en

Se din opsparede Divi Plussi og
hold styr på dine kvitteringer.

www.brugseni.gl/app

Aki-Matilda:

Amerikamioorusunngilagut, qallunaajorusunngilagut kisianniuna sorusuttugut?

Folketingimut ilaasortap Aki-Matilda Høegh-Damip Naalakkersuisut isumaqatigai, aammali Donald Trump-imit soqutigineqarnerujussuaq pillugu iliuseqarnisamat aaqqiissutissanik erseqqissunik nalunaaruteqar-toqassasooq neriutitigaa.

- Amerlagamik: Amerikamioorusunngilagut, qallunaajorusunngilagut, niuerutaarusunngilagut - aappi, ajunngilaq, kisiannimiuna sorusuttugut?

Folketingimi nunanut allanut tunngasunut ataatsimiititaliaq sapaatip-akunnerani kingullermi sisamangornermi ataatsimiippoq, tassani ministeriuneq Mette Frederiksen Donald Trumpimik oqarasuaatikkut pingasunngornermi oqaloqateqarnini pillugu paasissutissiivoq.

Folketingimut ilaasortaq Aki-Matilda Høegh-Dam (S) ataatsimiinnermut peqataavoq. Ataatsimiinneq sakkortusisamik nipangersimasussaatitaanermik piumasaqarfiummat ataatsimiinnermilu pisut pillugit oqaaseqarfigisinnaanagit erseqqissarpaa, pissutsilli ataatsimut isigalugit nalilersinnaavai.

Siullertut Amerikamiut oqaaseqataat aalajangersimasut sammissallugit pingaaruteqartoq politikeri oqarpoq.

- USA-miit pisortatigoortumik oqaloqateqarnerunngilaq imaluunniit maannakkut aalajangersimasumik neqeroortoq-anngilaq. Oqaatigineqartut aalajangersimasut eqqartornissaat pingaaruteqarpoq, oqarpoq qallunaallu tusagassiorfii isornartorsiorlugit:

- Qulequttat uissuuminartut amerlasuut

- Qulequttanik uissuuminartunik amerlasuunik saqqummer-sitsisoqarpoq, pingaartumik qallunaat tusagassiorfiini.

Taakku pisariaqanngitsumik toqqissisimajunnaarsitsipput.

- Kalaallit Nunaanni amerlasuut soqutigineqarneq aamma sungiusimannigilaat. Avinngarusimasuuneq sungiusimaneru-simavarput tamanillu ungasissumiinneq, Aki-Matilda Høegh-Dam naliliivoq.

USA-p Kalaallit Nunaannik annertuumik soqutiginnittuarsi-manera eqqaasitsissutiginnissaa pingaaruteqartoq isumaqar-

Akisussaalluni aaqqissuisooq / Ansvarshavende redaktør:
Ib Benjaminsen

Iliqqarneqarnera naqiterneqarneralu / Tryk og layout:
Q-offset v/Ib Benjaminsen

Tunniussiffissaq kingulleq:
Sidste frist for indlevering:

6. februar 2025

Normu tulleg saqqummissaaq:
Næste nummer udkommer:

13. februar 2025

^{Nitaaq}
kujataamiu

Naqiterisoq / Udgives af:

Q-offset

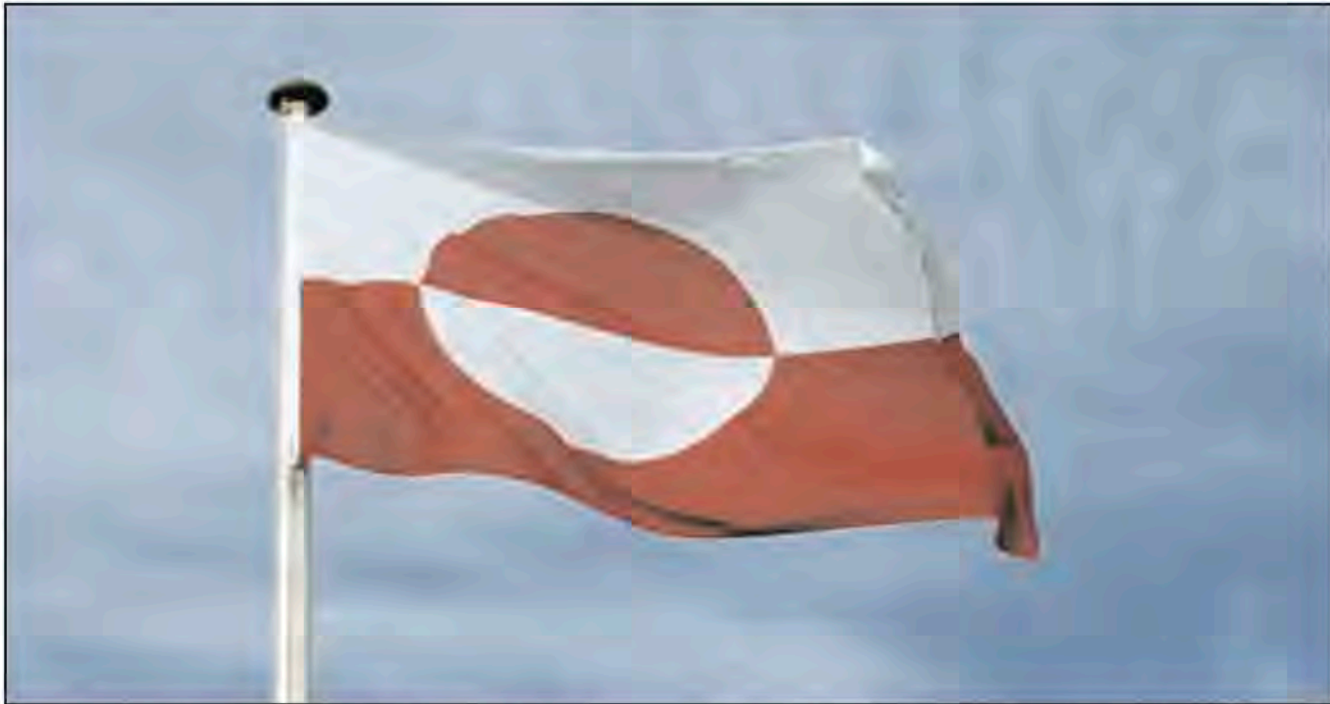
Box 378 • 3920 Qaqortoq

Mob. 49 44 60

e-mail: kujataamiu@gmail.com

www.kujataamiu.gl

poq, aamma nunarsuarmi tamarmi sakkutooqarnikkut maannakkut annertusaasoqarnera.

- Nunarsuarmi tamarmi taama pisoqarata nalunnigissaa pingaaruteqarpoq. Kalaallit Nunaanni maanna pisut eqqarsaatigalugit tupaallannangilaq, oqarpoq nangillunilu:

- Kalaallit Nunaata soqutigisaanik qulakkeerinnittumik iliuuseqarnissarput, aamma kalaallit tamatumani eqqaama-neqarnissaat, uagut nammineq aalajangigassaraarput.

Suna taava kissaatigaarput?

Ataatsimoornissap pingaaruteqarlluinnarnera isumaqatigalugu aammali Kalaallit Nunaata peqataaffigiumangisai kisiisa eqqartunnginnissaat aamma pingaaruteqartoq politikeri oqarpoq:

- Amerlagamik: Amerikamioorusunngilagut, qallunaajorusunngilagut, niuerutaarusunngilagut - aappi, ajunngilaq, kisiannimiuna sorusuttugut?

- Taamaalilluta kalaallit sinnerlugit oqariartuuteqassaagut, innuttaasullu toqqissisimanissaat isumannaatsuunissaallu qulakkiissallugu, Aki-Matilda Høegh-Dam oqarpoq.

Naalakkersuisut iliuusiannik isornartorsiuinani erseqqissarpaa, aqqiissutissanilluna erseqqissunik aamma nalunaaruteqartoqarnissaa neriutigigaa.

Nunat tamalaat kattuffiunut peqataaerusariaqarneq

Sunik kissaateqarnerluni erseqqissumik oqaatigiumangi-laa, kisianni Kalaallit Nunaata Nato-mik, Issittumi Siunnersuisoqatigiinnik, EU-mik, Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiinnik kattuffinnillu allanik suleqateqarnerulernissaq politikerip pingaarnertut eqqarsaatigineqarnissaat neriuti-gaa:

- Paasilluarsinnaavara naalagaaffiit pissanillit iliuusii inup-passuit erumagigaa. Isumannaatsuunerpulli isumaqatigin-ninniutiginnginnissaa pingaartuuvoq. Piviusorli tassaavoq USA-p Kalaallit Nunaat isumannaatsuutimmagu.

- Nammineq aalajangiisinnaatitaanerput attatiinnarnagu nunat angisuut suleqatigilluarsinnaavavut, amerlanermilli ikinnguteqartariaqarpugut tamatigut tapersersuisinnaasunik, taamaattumik pingaaruteqarpoq nunanut assigiinngitsunut allanut ammasinnaanissaq. Soorlu Nato, namminerlu Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivini EU-milu iliuuseqarnis-samut periarfissaq, allallu ilanngullugit, oqarpoq.

Isumakuluuteqartarneq atorunnaarsikkusukkaa

Kunneqarfimmi ataqatigiissaarisooqarnerani naalagaaf-fingornissaq aqqiissutissaasoq politikeri isumaqarpoq:

- Assersuutigalugu ministeriunerup Mette Frederiksenip partiimit talerperliuneersumit taarserneqarnissaa isumaku-luutiginaq Danmarkimik suleqateqarsinnaaneq pingaaruteqartorujussuuvoq. Partiimmi oqariartuutiginikuuaa nam-minersorneq pillugu inatsit atorunnaarsissallugu namminer-lu aalajangiisinnaatitaaneq annikillisinniarlugu. Ata-qatigiissaarinermut innarliisuvoq.

- Namminiilivinnissaq pinnagu naalagaaffinngornissaq oqa-luserissallugu pingaaruteqarpoq. Danmarki piumappat kunneqarfik pinnagu naalagaaffik pilersinneqarsinnaavoq. Danmarki Kalaallit Nunaannut tunngatillugu naaggaarsin-naatitaaginnarani annerturusumik ataatsimoorfiusumit iller-suisinnaanngussaaq – taamaalilluni naalagaaffiit pingasut naligiit suleqatigiilersinnaapput.

- Maannali pissutsit imaapput, qulaani eqqaaneqartut piviu-sunngussanersut isumakuluutaapput.

Suleqatigiinnerulerumalluta tamanna piujunnaartariaqarpoq.

Har kommunen forsømt relation til samfundet?

af Rainer Permien

Læserbrevet er stilet til Kommune Kujalleq med ønsket om besvarelse af kommunens ledelse, fordi spørgsmålene vedrører hele samfundet i vores dejlige sydgrønlandske Kommune Kujalleq.

Kære borgmester & kommunalbestyrelsen

Kan borgere forvente forbedringer?

Forsømmelserne med søgte undskyldninger, negligeringer for en frugtbar udvikling, fejlagtige prioriteringer, arrogante ansatte i socialforvaltning og faglige novicer i kommunens forvaltninger er hovedårsagene for en negativ udvikling i Sydgrønland.

Der mangler simpelthen faglig dygtig personale med innovative ambitioner og fornuftige perspektiver for arbejdsmoral og planlægning af investeringer mht. udvikling af regionen Sydgrønland. Sålænge disse manglende inspirerende faguddannede personer ikke er til stede i kommunens forvaltninger kan vi ikke forvente positive forandringer.

Hvor meget længere vil befolkningen acceptere denne fortsat deprimerende negative udvikling, der formentlig fortsætter i flere år endnu, da endnu ikke er offentliggjort informationer om ændringer i kommunens ledelse, personale og forvaltninger!

Kommunens sociale udfordringer relaterer i aldehyd til nedprioriteringen af erhvervets manglende muligheder for udvikling.

Den medvirkende akkumulerende arbejdsløshed, pga. manglende arbejds- og praktikpladser, sætter folkets tålmodighed konstant på prøve og derved udfordrer socialforvalt-

ningens økonomiske formåen, hvormed stigende udgifter kan forventes i de kommende år!

Den mangeårige stagnerende erhvervsudvikling, inkluderet misligholdelse af embedsførelsen og budgetoverskridelser suppleret af kassekreditens forhøjelse, udfordrer kommunens økonomiske råderum i form af øgede sociale overførselsudgifter til samfundet. Derudover påvirker fraflytninger skatteindtægter i Sydgrønland.

Har kommunen fortsat råd til nedprioritering af udviklingen?

Hvad agter kommunen at foretage sig, for imødegår denne udvikling?

På grund af kommunens perspektivløse prioriteringer over flere embedsperioder, rejser stadig flere gode borgere fra Sydgrønland til andre steder i eller udenfor Grønland, fordi fremtiden med et positivt incitement ikke længere er eksisterende i regionen. Befolkningen har ikke længere tillid til politikernes embedsførelse og mistet troen på en positiv udvikling i regionen med tendenser til endnu mere vanskelige tider for samfundet i de kommende år.

Har ISG nogle aktuelle og konkrete planer med hensyn til en erhvervsudvikling i Sydgrønland?

ISG titulerer sig som et "erhvervsudviklingselskab", men personlig har jeg en negative oplevelse med en afvisende holdning! Ikke alle erhvervsgrøner bliver ens prioriteret, hvor nogle bliver subsidieret og foretrukket frem for andre, men alle erhvervsgrøner bør have deres berettigelse og tilgodeses på ligeværdige vilkår.

Hvorfor tager ISG, som en erhvervsfremmende del af kommunen, ikke initiativer med fremlæggelse af planer om

investeringer for en erhvervsudvikling i samarbejde med troværdige investorer og sunde selskaber eller virksomheder som mulige samarbejdspartner, ved at udforme et tilbud om et samarbejde med realistiske muligheder for etableringer af nye fremtidsorienterede erhvervsgrønter i Sydgrønland?

Dette burde være en given opgave for ISG, hvilken vi endnu ikke har oplevet indenfor det almindelige erhverv i Sydgrønland, dog skal alle nødvendige grundlæggende elementer være til stede inden gennemførelsen af et erhvervsfremstød. Denne del hviler på kommunens formåen og aktive deltagelse i projektet!

Har kommunen nogle brugbare realistiske fremtidsplaner? En fortsat forsømmelse eller nedprioritering af erhvervsudviklingen, sammen med interne økonomiske restriktioner, vil yderligere udfordre kommunens økonomiske råderum og kan yderligere accelerere flere fraflytninger af gode aktive borgere i kommunen!

Gentagne opfordringer om en erhvervsudvikling har ikke båret frugt og tilbuddet om besparelser for de offentlige indkøb, har til d.d. ikke resulteret i lydhørighed hos kommunen, men har for nærværende et negativt resultat, hvilket er til at få øje på!

I nogle tilfælde bliver besparelser en nødvendige onde, men investeringer i udviklingen med et fornuftigt økonomisk afkast bliver en nødvendighed, hvor investeringens afkast kan løfte økonomien i kommunen.

Der skal sættes troværdige projekter i værk for at kikkstarte og vende udviklingen til en positiv oplevelse for samfundet med gode boliger, en skole med gode faglige kvaliteter, arbejdspladser med et godt arbejdsklima, praktikpladser for

uddannelser af vores kommende generationer, således vores yngre generationer finder vejen for gennemførelse af deres videreuddannelser og efter færdiggørelsen vender tilbage til Sydgrønland!

Vi bor i en mindre forsømt kommune med en suverænt fordelagtig placering i Grønland, der bør udnyttes mht. nytænkende erhvervs muligheder, der kan implementeres for at skabe arbejdspladser til med velstand i regionen.

Vejen til succes er mangfoldige, der kræver handlekraft med tillidsfulde troværdige informationer og faglige dygtige offentlige partnere inden vi kan lægge grundstenen for en fremtidig positiv udvikling i vores kommune.

Der burde erkendes, at forudsætninger, præmisserne og grundelementer for en vellykket investering skal være til stede for en vellykket og innovativ udvikling af nyt erhverv i Sydgrønland. Mulighederne er mangfoldige og skal gribes og tilpasses samfundets formåen, men kræver konstruktive og visionære nytænkende medarbejdere, der brænder for en udvikling af nye erhvervstiltag og medfølgende arbejdspladser til befolkningen!

Kommunen bør opgradere sit personale med visionære og faglige dygtige personer, der vil påtage sig opgaven at fremtidsudvikle kommunen til gavn for hele samfundet i Kommune Kujalleq, spørgsmålet er bare - hvornår??

Kuannersuarni suliniummut nalorninartulimmut aningaasaliisut nutaat

Energy Transition Minerals Kuannersuarni suliniummut 42 million koruuninik aningaasarsivoq, taakku ilaatigut suliniummik ineriartortitsinermut kiisalu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussinermullu ator-neqartussaapput

Energy Transition Mineralsip Kuannersuarni suliniummut 42 millionit koruunit qulakkeerpai. Aningaasat aningaasaliisartunit nutaanit pissarsiarineqarput. Aningaasaqarnikkulli aqutsinermi professori naapertorlugu piginneqataassutit qaffasissumik nalorninartoqaramik eqquiniaassutit assersuunneqarsinnaapput.

Australiamiut aatsitassarsioqatigiiffiat Energy Transition Minerals, Kuannersuarni ujaasinissamut akuersissutaateqartoq, maannalu aatsitassanik qaqutigoortunik paaanissamut akuersissutaatitaqarniarlutik Kalaallit Nunaat Danmarkilu isumaqatigiissitsiniartarfikkut eqqartuussivikkullu suliasannortitsisimasoq, tunniutiinnangilaq.

Piginneqataassutit akikilliasat

Ingerlatseqatigiiffiup piginneqataasunit aningaasaliissutit nalilimmik tunisinermigut piginneqataassutit nutaat aningaasaliisartunit aalajangersimasunut tuniniarneqarsimasut nalinginnaasumik akigititamit akikinnerusumik tunivai. Matumani piginneqataassutit niuerfimmi akinit 20 procentimik akikinnerusumik tunineqarmata ingerlatseqatigiiffik Australiamiut dollariinik 9,35 millioninik (42 millionit koruunit miss.) pissarsivoq.

"Aningaasaliissuteqarnerulernermut qisuariaat, Kuannersuarni suliniummut nunarsuarmioqatigiinnut pingaaruteqarneranut nunarsuarmilu tamarmi aningaasaliisartut Kalaallit Nunaata aatsitassarsiornikkut periarfissaqarluarneranik soqutiginnilerannut ersiutaasoq, nuannaarutigaarput," pisortaq Daniel Mamadou-Blanco oqarpoq nangillunilu:

"Aningaasaliissuteqarnikkut suliniut ineriartortittuarsinnaalugulu najukkami suliniuteqarsinnaalerpugut, tamannalu peqatigalugu isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussiner-nullu aningaasanik peqalerpugut."

Suliffeqarfiup Australiami nunanut allanut ministeriusimasoq Julie Bishop suliniummi siunnersortissatut nutaatut ukiup aallartinnerani atorfinitsippaa, taassuma saniatigut

naalakkersuisoqarfimmi pisortaaasimasoq Svend Hardenberg aamma atorfinitsinneqarpoq.

Qaffasissumik nalorninartullit

Aalborg Universitetimi aningaasaqarnermut aqutsinermut professori Per Nikolaj Bukh naapertorlugu aningaasaliissuteqarneruneq kingulleq, piginneqataassutininik niuernermi niuerfimmi akiniit 20 procentimik akikinnerusumik neqeroruteqartoqarnera, ingerlatseqatigiiffiup eqqartuussivikkut isumaqatigiissitsiniarnermut eqqartuussinermilu aningaasanik qulakkeerinnaarneranut takussutissaavoq.

Taanna naapertorlugu "penny-shares"-inik taaneqartartut pineqarput – oqaaseq piginneqataassutinut qaffasissumik nalorninartoqartunut isigineqarlutik akikitsumik tunineqartartunut, taamalu eqquiniutit atorneqartartunut, tunngatil-lugu ator-neqartarpoq. Tamatuma saniatigut aningaasaliisunngorlaat aamma piginneqataassutinik aalajangersimasumik nalilimmik qaammatini 18-ini akeqanngitsumik pisinissamut pisinnaatitaaffeqartut professori oqarpoq.

Piginneqataassutit aalajangersimasumik nalilimmit qaffakkiartornerussappata, aningaasaliisunngorlaat aningaasanik akileeqinnatik immikkut iluanaarutissarsinnaapput.

– Ingerlatseqatigiiffik aningaasanik pisariaqartitsivoq, taamaaliormikkullu 42 millionit koruuninik isertitsipput. Piginneqataassutit nalingi qanittuk 350 procentimik qaffassimmamata akikilliliisimangitsuugunik pisinissamullu isumaqatigiissusiormangitsuugunik aningaasat taakku isertissinnaanaviannngikkaluarpaat, Per Nikolaj Bukh oqarpoq nangillunilu: – Ingerlatseqatigiiffik paaanissamut akuersissummik peqarsimasuuppat suliniummillu taama iluanaarutigisaqartigisoq, soorlu ingerlatseqatigiiffiup isumaqatigiissitsiniarnermi suliamut eqqartuussivimmilu suliamut tunngavilersuutigigaa, taava piginneqataassutit naliat ullumikkumut naleqqiullugu untitileriarluni qaffasinnerussagaluarpoq. Taamaammatt aningaasanik amerlanerusunik aningaasaliineq aqutsisut suliniutit iluatsissinnaanissaanik qularuteqarnerannik ersersitsivoq. Akerlianik eqqartuussivimmi isumaqatigiissitsiniarnermilu suliami ajugaasinnaagaanni imaluunniit inatsisit allannortinneqarpata suliniut aallartissinnaappat taava kikkunnut tamanut aningaasat naammalisapput, Per Nikolaj Bukh oqarpoq.

Nunatsinni spiralilersuisimaneq: - Danmarkip ikiunngilaatigut

Thorkild Kjærgaardip, Kalaallit Nunaanni Ilisimatusarfimmi lektoriusimasup, Kalaallit Nunaanni spiralilersuisimaneq pillugu oqaaseqaatai inuit attaveqaqatigiittarfiini sakkortuumik qisuariarfigineqarput.

Taassumami TV2-mi apersorneqarami oqarpoq spiralilersuisimanermi nunarput annertuumik ikiorneqarsimasoq, taamaattumillu nakorsat atorfillillu spiralilersuisimasut eqqaassutissalernerqartariaqartut. Naja Lyberthip, arnat amerlasuut akuersiseqaarnagit spiralilernerqarsimasut ilaata, oqaatigineqartut sakkortuumik akerlilerpai.

- Spiralilersuineq Kalaallit Nunaanni innuttaasut amerliartornerannik killiliiniarneruvoq, tamannalu inatsisinut naapertuulluinnarpoq tunngavissaqarlualunillu, Thorkild Kjærgaard TV2-mi apersorneqarnermini oqarpoq, Donald Trump Jr.-ip qallunaat kalaallinut ammip qalipaataanik immikkoortitsineq pillugu oqaaseqarsimaneranut tunngatilugu.

Taanna nassuiaavoq nakorsaaticigut ilisimatuussuseq nutaaliaq inuunerullu sivisunerulernera pissutigalugit inuit amerliartupiloornissaat ilimanaateqartoq.

- Taamaattumik Kalaallit Nunaanni naartunaveersaatini atuisarneq pillugu paasititsiniaanermik ingerlatsineq tunngavissaqarlualarpoq. Nakorsat atorfillillu eqqaassutissalernerqartariaqarput, Kalaallit Nunaammu ikiorujussuarpaat.

Aniguisoq: - Danmarkip aningaasaqarniarnera pillugu nalikkaagut pilliutigaaqut

Naja Lyberthip, niarsiiaqqat akuersiteqaarnagit spiralilersorneqarsimasut ilaasa, Thorkild Kjærgaardip oqaasii isumaqatiginngilluinnarparai.

Taanna isumaqarpoq tamanna Kalaallit Nunaannut ikiuutaanngitsoq, akerlianilli Danmarkip aningaasaqarnikkut soqutigisai siuarsarniarlugit aalajangernerusoq.

- Danmarkip aningaasaqarnini nammineq ikiorniarlugu nalikkaagut pilliutigaat, Naja Lyberth oqarpoq, taassuma ilanngullugu nassuiaatigaa arnarpasuit timikkut tarnikkullu kingunerlutsitsisimaqisut.

- Ilaqutartaarnissatsinnut namminerlu meeqqiornissatsinnut kiffaangissuseqarnitsinnut atorfillit akuliuttussaannngillu-

nartut akuliupput.

Taassuma aamma nassuiaatigaa niarsiiaqqat allaat 12-inik ukiullit angajoqqaavi ilisimateqqaarnagit akuersiteqqaarnagillu aspiralilersorneqarsimasut.

- Taamani spirali suunersoq, qanoq sunniteqarsinnaanersoq ilisimatinneqanngilagut, aamma naaggaarsinnaatitaanitsinnik ilisimatinneqanngilagut.

Akerlianilli qallunaat niarsiartarai akerlerluinnaanik periarfissinneqartut, soorlu nassuiaanneqarlutik toqqaasinnaatitaallutillu.

Danmarkip aningaasaqarniarneranut peqquutaasoq

Naja Lyberthip oqaasii naapertorlugit Danmarkimi aningaasaqarneq pillugu iliuuserineqarsimasut. Danskil naalakkersuisuisa aningaasanik sipaarniarlutik Danmarkimilu atugarissaarneruniassammata Kalaallit Nunaanni inunngortut ikilispaaat.

- Danmarkip atugarissaarnissaanut ikiuppugut, nalikkaagut pilliutigalugit. Meeqqiorsinnaanerput pilliutigalugu.

Tamanna eqqaassutissalernerqartariaqanngilluinnarpoq. Thorkild Kjærgaardip oqaasii Naja Lyberthip misigittaanerparai, kalaallinullu tunnganngitsoq namminerlut tunngasuusoq oqaatigalugu.

Akà Hansen: - Annernarpoq

Akà Hansen nunatsinni pisunut malinnaallunilu oqalliseqataartoq oqallittuni malinnaavoq, Kjærgaardillu oqaasii sakkortuumik isumaqatiginngilai. Nassuiaatigalugulu oqaaserineqartut kamannarlutillu annernartuusut.

- Oqaasii isumaqatiginngilluinnarpoq qissaarpakka. Nalunngilara taanna kalaallinut qanoq isiginnittariaaseqartoq, kisianni tulluarsorinngilara Trumpimut tunngatillugu apersorneqarnissaa, Akà Hansen oqarpoq nangillunilu:

- Nakorsat atorfillillu spiralilersuinissamat sunneeqataasimasut pillugit eqqaassutissalernerqarnissaat isumaqatiginngilluinnarpara, taamatut oqartoqarsinnaanera kaman-naqaaq.

Aki-Matilda: Vi vil ikke være amerikanere eller danskere, men hvad vil vi så?

Folketingsmedlem Aki-Matilda Høegh-Dam (S) er umiddelbart enig i Naalakkersuisuts linje men håber også på udmeldinger om konkrete løsninger i håndteringen af den store opmærksomhed fra Donald Trump og USA.

- Det bliver meget; Vi vil ikke være amerikanere, vi vil ikke være danskere, vi er ikke en handelsvare - godt, fint, men hvad vil vi så, spørger Aki-Matilda Høegh-Dam (S).

Torsdag i sidste uge var der møde i Udenrigspolitisk Nævn i Folketinget, hvor statsminister Mette Frederiksen orienterede om hendes telefonsamtale med Donald Trump. Samtalen fandt sted onsdag.

Folketingsmedlem Aki-Matilda Høegh-Dam (S) deltog i mødet. Hun understreger, at mødet blev holdt under skærpet fortrolighed, og at hun intet kan fortælle fra mødet, men at hun godt kan komme med sin generelle vurdering af situationen.

Først og fremmest er det vigtigt at forholde sig til de konkrete udmeldinger fra amerikanerne, lyder det fra politikerne:

- Der er jo ikke en officiel dialog eller et konkret tilbud fra USA lige nu. Jeg synes, det er vigtigt, vi forholder os præcist til de ting, der bliver sagt, siger hun og retter en kritik mod især den danske presse:

- Mange sensationsoverskrifter

- Der bliver skabt mange sensationsoverskrifter for tiden specielt i danske medier, hvor der skabes mere utryghed end nødvendigt.

- Der er også mange fra Grønland, der ikke er vant til den enorme opmærksomhed. Vi har været mere vant til at være mere isolerede og væk fra det hele, lyder vurderingen fra Aki-Matilda Høegh-Dam.

Hun mener, at det er vigtigt at minde om, at USA altid har haft stor interesse i Grønland, og at der sker en eskalering militært over hele verden lige nu.

- Det er vigtigt at vide, at der her er noget der sker i hele verden. Når jeg ser det der sker for Grønland lige nu er det ikke så stor en overraskelse, siger hun og fortsætter:

- Det er meget op til os at handle på en måde, der sikrer Grønlands interesser, og at den grønlandske befolkning bliver husket i det her.

Hvad vil vi så?

Politikeren siger videre, at hun er helt enig i, at det er meget vigtigt at stå sammen, men det er også vigtigt ikke kun at tale om de ting, som Grønland ikke vil være med til:

- Det bliver meget; Vi vil ikke være amerikanere, vi vil

ikke være danskere, vi er ikke en handelsvare - godt, fint, men hvad vil vi så?

- Sådan sikrer vi at repræsentere de grønlandske borgere og rent faktisk sikre en tryghed og sikkerhed til vores befolkning, siger Aki-Matilda Høegh-Dam.

Hun understreger, at det ikke er en kritik af linjen fra Naalakkersuisut, men mere et håb om at der også kommer udmeldinger om konkrete løsninger.

Bør deltage mere i internationale sammenslutninger

Hun ønsker ikke at afsløre sine konkrete bud, men øget grønlandsk samarbejde med Nato, Arktisk Råd, EU, Nordisk Råd og andre multilaterale organisationer står højt på politikerens liste over ting, der skal overvejes:

- Jeg kan godt forstå, at mange bliver bekymrede for stormagternes ageren. Så er det vigtigt, at vi ikke går på kompromis med vores sikkerhed. Og sandheden er, at det er USA der i høj grad har sikret Grønland.

- Vi kan sagtens samarbejde med store aktører uden at gå i kompromis med vores selvbestemmelse, men så skal vi have flere venner, der kan bakke os op i alle led og kanter, derfor er det vigtigt, at vi kan åbne op for andre multinationale interessenter. Som Nato, og selvstændig mulighed for at agere i Nordisk Råd og EU, og mere, siger hun.

Vil have bekymring fjernet fra ligningen

For at skabe sammenhængskraft i Kongeriget, ser politikerne statsdannelse som løsningen:

- Det er så vigtigt at kunne samarbejde med eksempelvis Danmark på en måde, hvor vi ikke konstant skal være bekymrede for at en statsminister som Mette Frederiksen skiftes ud med et blå parti, der har sagt, at vi fjerner selvstyreløven og i skal have mindre ret til selvbestemmelse. Det skader sammenhængskraften.

- I stedet for selvstændighed er vigtigt at tale om statsdannelse. Hvis Danmark vil, kan man lave et fællesskab i stedet for et Kongerige. Men så er det ikke kun Danmark, der har VETO ret over Grønland, Danmark skal også kunne afgive suverænitet for noget større sammen - så det bliver tre ligeværdige stater, der samarbejder.

- Men lige nu er ovenstående bekymring en realitet. Den skal fjernes fra ligningen, før vi kan få et stærkere samarbejde.

Besparelser rammer renovationsarbejdere

Fra 1. januar blev arbejdstimerne halveret for renovationsarbejdere i bygderne i Kommune Kujalleq, og det skyldes blandt andet besparelser, siger kommunalbestyrelsesmedlem.

Forholdene for renovationspersonalet i bygderne er så dårlige, at nogle af dem er nødt til at lave deres egne improviserede skraldevogne af plastikposer, hvilket er helt uacceptabelt, siger Poul Erik Petersen.

Kommunalbestyrelsen i Kommune Kujalleq besluttede hen mod i slutningen af sidste år, at arbejdstimerne for renovationsarbejdere i bygderne skulle reduceres fra otte til fire timer pr. 1. januar.

Det skyldes blandt andet besparelser i Kommune Kujalleq, siger Mouritz Karlsen, Inuit Ataqtigiit, formand i Udvalg for Teknik og Miljø i kommunalbestyrelsen.

Det vil ikke alene betyde, at de allerede dårlige forhold for renovationsarbejdere i bygderne bliver endnu værre, men det vil også få alvorlige konsekvenser for affaldshåndteringen i bygderne, lyder det i en kraftig kritik fra Poul Erik Petersen, Siumut, der er formand for bygdebestyrelsen i Eqalugaarsuit, Saarloq og Qassimiut.

Besparelser

I Kommune Kujalleq er der ved tidligere valgperioder blevet indført 40 timers arbejdsuge for at gøre det mere attraktivt at arbejde som renovationsarbejder i bygderne. Men i nogle mindre bygder har det vist sig at være for meget i forhold til opgavernes omfang, siger Mouritz Karlsen, der også er medlem af bygdebestyrelsen i Qassiarsuk, Igaliku og Narsarsuaq.

- For eksempel arbejder to renovationsarbejdere hver især otte timer om dagen i Saarloq, der er én af de mindste bygder i Sydgrønland, hvilket viste sig at være for meget i forhold til mængden af arbejdsopgaverne, der skal udføres.
- Derfor har kommunalbestyrelsen besluttet at halvere antallet af arbejdstimerne for renovationsarbejdere fra den 1. januar, men vi forventer ikke, at det vil have nogen negativ indvirkning på affaldshåndteringen i de mindre bygder, siger han.

Kommune Kujalleq er i en vanskelig økonomisk situation, og besparelserne har blandt andet krævet, at udgifterne til affaldshåndtering og sanitet i bygderne reduceres, understreger Mouritz Karlsen.

Til vurdering

Han siger, at der var høringsproces i alle bygder, før beslutningen blev taget, og at de fleste var enige, samt at Kommune Kujalleq vil genoverveje at øge arbejdstimerne, når spareplanen er forbi.

Kommune Kujalleq er medlem af det nationale affaldsselskab ESANI A/S, hvilket blandt andet betyder, at affaldet bliver pakket i big-bags i byer og bygder, og samlet op af selskabets affaldsskib som efterfølgende transporterer det til forbrændingsanlæg på kysten.

I efteråret blev der afholdt et kursus i affaldshåndtering for renovationsarbejdere i Sydgrønland.

Uacceptabelt

Poul Erik Petersen siger, at renovationsarbejdere i bygderne også påtager sig forskellige opgaver som påfyldning af brændstof og rydder sne i kommunale bygninger.

Samtidig med etableringen af ESANI A/S blev der afskaffet affaldsforbrænding i byer og bygder, hvorefter affaldet i stedet blev pakket og transporteret til kajanlægget, der for nogens vedkommende strækker sig op til en kilometer væk, hvilket øger arbejdsmængden for renovationsarbejdere.

- En halvering af arbejdstimerne om dagen for renovationsarbejdere i bygderne har ført til dårligere arbejdsforhold, men det skal heri samtidig nævnes, at der ikke er blevet foretaget høring af vores bygdebestyrelse om de forestående planer.

- Jeg talte personligt med de berørte arbejdere, og de oplyste mig, at de bad om 32 timers arbejdsuge i stedet for de begrænsede 20 timer, men det viste sig, at ingen lyttede til deres ønsker, siger han.

Poul Erik Petersen finder det derfor helt uacceptabelt, at mange borgere er blevet berørt på grund af en ifølge ham, manglende økonomistyring i Kommune Kujalleq.

Lektori: USA-mut atalissagutta akissaqanngikkuit ikiorneqarnavianngilatit

Issittormioqatigut USA-p ataaniittut isumaginnikkut ulluinnarnilu inuuniarnermikkut qanorluunniit atugarliortigigaluarunik ikiorneqarneq ajorput, nunarpullu tamaannga killissappat pissutsit ajortorujussuannngussat, Iisimatusarfimmi lektori oqarpoq.

Steven Arnfjord Iisimatusarfip issittumi atugarissaarneq pillugu ilisimatusaateqarpoq.

Donald Trumpip oqariartuutigaa nunarput USA-mut atalersinnaasoq Amerikamiutullu innuttaassuseqalersinnaasugut. Iisimatusarfimmi lektorimut Steven Arnfjordimut nunatta siunissaa qanoq isikkoqarnerseq KNR-imiit apeqqutigaarput.

Takorlooriarutsigu Amerikamiutut innuttaassuseqalertugut, kalaallit systemianut tamanna qanoq sunniuteqassava?

- Ajortuinnarnik isiginiartutut pigaanni, taamatullu pisoqasappat pisortatigut ikiorsiissutit tapiissutit siullertut annaasavagut. Tassalu meeqqat atuarfianni ilinniagaqarnissamullu periarfissat namminersortunngorsarneqassapput. Tassalu ilinniarniaraanni ilinniarniartuq nammineq akiliisalertussaassaaq, peqqinnissaqarfimmillu atuineq aamma akeqalertussaassaaq,

- Napparsimaleraanni ajoqusersimagaanniluunniit, taava nakorsiaaraanni nammineq akileeqqartariaqarpoq.

Taamaalillutit siornatigornit akiliinerusariaqartalissaatit, taanna oqarpoq.

Systemimi taamak ittumi inissisimalissagaluarutta aningaasaateqarluaraanni atugarissaaraannilu ajornartorsiutaanaviannigilaq, kisianni inuit ikiorneqarnissamik pisariaqartitsisut ajornartorsiornersinnaasut, lektorip ilanngullugu oqaatigaa.

Naggueqatigulli Alaskamiittut qiviaraanni, taakkua USA-mut atapput tamaanilu aningaasaatilissuunngikkaanni inuuniarnermikkut isumaginnikkullu atugassarititat erloqinartuut. Iisimatusarfimmi lektorip, Steven Arnfjordip KNR-imut oqaatigaa.

- Alaskami inuit ataasiakkaat, inunnullu ataasiakkanut tullu-arsaaneq systemimi ukkatarineqarput. Inuuniarnermikkut ilun-

gersunartumik eqqugaaguit, soorlu imerajuttuullutit, nakuuserfigineqaruit pinerluffigineqaruit, angerlarsimaffeqarnak il.il. taava ikiorneqarnavianngilatit. Tassa akornissaqanngilatit.

Amerikami aqqissuussaaneq ingerlariaqqissutaasin-nanngitsaq

Nunatsinni akileraartarnerup procentia nunarsuarmi qaffasinnerit ilaanniippoq, tassami aningaasarsiat annersaat pisortanut akiliutigineqartarput, taamaalillutik innuttaasut akileraarutiminnit utertiffigineqarnissartik naatsorsuutigisarpaat.

- Naatsorsuutigisarpaarput akeqanngitsumik nakorsiarmissaq, akeqanngitsumik nakorsaasernerneqarnissaq ilinniarnissarlu. Amerikamullu atalissagaluarutta tamakkua periarfissaalernavianngilat.

Taamaalillutik inuit ataasiakkaat namminerminni akisussaffik tigusariaqalissagaat ilinniarneq nakorsiarmissarlu nammineq akilersinnaanngikkaanni inuup nammineerluni ajornartorsiutigissavaa. Suliffeqaraannilu ajornartorsiutigivallaarneqarnaviannigilaq. Kisianni Alaskami inuuniarnerup qanoq innera ersarissumik takullugu soorlu piitsuugaanni angerlarsimaffeqarnanilu 'sakkortoorujussuusoq', lektorip ilanngullugu oqaatigaa.

- Taamaammat isumaginninnermi kiffartuussinnermi nunatsinni atuuttut amerikamiut suleriaasiannit taarserneqarnissaat kissaatiginannigilaq, Steven Arnfjord naggasiilluni oqarpoq.

Nunarput Amerikamut atalissanersaq sulit nalorninartumiippoq. Naalakkersuisullu siulittaasuata Múte B. Egedep (IA) danskullu ministeriunerata Mette Frederiksenip (S) nunarput tuniagaannginnerarpaat.

Donald Trumpip nunarput pisiarinissaanut soqutiginnilluni 2019-imi siullermeerluni oqaatigaa, kisiannilu nunarput tuniagaanngitsaq erseqqissaatigineqarpoq. Donald Trump USA-mi præsidetit sapaatip akunnera qaangiuppat aappassaaneerluni ivertinneqassaaq.

Nunaqarfinni eqqaavilerisut ajornartorsiortut

1. januar aallarnerfigalugu Kommune Kujallermi nunaqarfinni eqqaavilerisut anartarfilerisullu sulinermi tiimii affaannangortinneqarput, tamannalu ilaatigut sipaarniarnermik peqquteqartoq kommunalbestyrelsimut ilaasorta qoqarpoq.

- Nunaqarfimmi eqqaavilerisut anartarfilerisullu atugaat imak ajortigipput aallaat sulisut ilai poorsuarnik nammineq qamusiorlutik eqqakkanik assartortariaqartarlutik, tamannalu akuersaarneqarsinnaanngilluinnarpoq, Poul Erik Petersen oqarpoq.

1. januar aallarnerfigalugu Kommune Kujallermi nunaqarfinni eqqaavilerisut anartarfilerisullu tiimii 8 tiiminiit 4 tiimiinut apparneqassasut siorna ukioq naajartortoq kommunalbestyrelsi aaliangerpoq.

Tamanna Kommune Kujallermi aningaasatigut sipaarniar-toqarneranik ilaatigut peqquteqartoq, kommunalbestyrelsimi Teknikkimut Avatangiiseqarnermullu Ataatsimiititaliami siulittaasoq Mouritz Karlsen, Inuit Ataqtigiiit, oqarpoq.

Tamanna nunaqarfinni eqqaavilerisunut anartarfilerisunullu atugassarititaasut ilungersunareeqisut suli ajorneruleranernik kinguneqaannarani aammali nunaqarfinni eqqakkanik nakkutilliinermut annertuumik kinguneqarnerlussasoq, Eqalugaarsunni, Saarlumi aamma Qassimiunilu nunaqarfimmi aqutsisuni siulittaasoq Poul Erik Petersen, Siumut, sakkortuumik isornartorsiulluni oqarpoq.

Sipaarniarneq peqqutaasoq

Kommune Kujallermi nunaqarfinni eqqaaliverisutut anartarfilerisutullu sulineq kajuminnartuussappat ullormut 8 tiimit sulisassasut qinigaaffiit siuliini misiluitutit aaliangiunneqarpoq. Kisiannili nunaqarfiit mikinerusut ilaanni suliasat annertussusaannut naleqqiullugu 8 tiimit amallavallaartut paasinarsisimasoq, Mouritz Karlsen aamma Qassiarsummi, Igalikumi Narsarsuarmilu nunaqarfimmi aqutsisuni ilaasortaasoq oqarpoq.

- Assersuutigalugu kujataani nunaqarfiit mikinerpaat ilaanni Saarlumi eqqaavilerisut marluk ullormut 8 tiimit sulisarpur, suliasallu annertussusaannut naleqqiullugu tiimit amerlavallaartut paasinarsisimavoq.

- Taamaattumik eqqaavilerisut tiimiisa januarip aallaqqaataa aallarnerfigalugu affaannangortinneqassasut kommunalbestyrelsimiit aaliangiunneqarpoq. Taamaakkaluartoq tamatumma nunaqarfimmi mikinerni eqqagassalerinermut sunniuteqarnerlunnissaa naatsorsuutiginnilarput, taanna oqarpoq. Kommune Kujalleq aningaasatigut ilungersunartumik inis-

simavoq, aningaasanillu sipaarniar-toqartariaqarnera pissutaalluni nunaqarfimmi eqqaavilerinermut anartarfilerinermullu aningaasartuutininik apparsaanissaq ilaatigut pisariaqarsimasoq, Mouritz Karlsen erseqqissaavoq.

Nalilersorneqassasoq

Taamatut aaliangernissaq sioqqullugu nunaqarfiit tamarmik tusarniaavigineqarsimasut amerlanerillu paasinnittut, Kommune Kujallermilu aningaasatigut sipaarniarneq qaangiuppat tiiminik ikililerineq naliliiffigineqaaqqissasoq, taassuma oqaatigaa.

Kommune Kujalleq nuna tamakkerlugu eqqagassalerinermik ingerlatseqatigiiffimmu ESANI A/S-imut ilaasortaavoq, eqqagassallu illoqarfimmi nunaqarfimnilu poortorneqareeraangata suliffeqarfiup umiarsuaanit eqqakkanik assartuummit katersorneqartarput ikullaavinnullu assartorneqartarlutik.

Ukiarmi Kommune Kujallermi eqqagassalerisut pikkorisartinneqarput.

Akuersaarneqarsinnaanngitsoq

Nunaqarfimmi eqqaavilerisut anartarfilerisullu kommunip illuutaannik orsersuineq aputaajaanerlu aamma suliarisaraat Poul Erik Petersen oqarpoq.

Aammali ESANI A/S-ip pilersinneqarnerata kingorna eqqakkanik ikullaaneq atorunnaarmat eqqakkallu poortoriarlugit sissamut 1 kilometerit missaannik ungasitsigisumut assartorneqartalerмата eqqaavilerisut suliaqarnerusalersimasut, taassuma oqaatigaa.

- Taamaattumik nunaqarfimmi eqqaavilerisut anartarfilerisullu tiimiisa affaannangortinneqarnerat sulinermi atukkat ajornerulerannik kinguneqassaaq aammali taamatut pisoqar-nissaa sioqqullugu nunaqarfimmi aqutsisut tusarniaaffigineqanngillat.

- Nammineerlunga sulisut eqqugaasut oqaloqatigiikka taak-kulu sapaatip akunneranut 20 tiimit taamaallaat sulisalernis-sartik akuerinagu 32 tiiminik tunineqarnissartik kissaatigisimaga-luarpaat, tamannali tusaaniarneqarsimannngitsoq paasi-narsivoq, taanna oqarpoq.

Kommune Kujallermi aningaasanik aqutsisinnaannginneq peqqutaalluni innuttaasut amerlasuut eqqugaasut, tamannalu akuersaarneqarsinnaanngilluinnarpoq, Poul Erik Petersen isumaqarpoq.

Nye risikovillige investorer til Kuannersuit-projektet

Energy Transition Minerals har skaffet yderligere 42 millioner kroner til Kuannersuit-projektet, der blandt andet skal bruges til at udvikle projektet samt til vese-rende voldgiftssag og kommende retssag.

Energy Transition Minerals har netop sikret sig 42 millioner kroner yderligere til projektet i Kuannersuit. Pengene er hentet ind fra nye investorer. Ifølge professor i økonomistyring er der dog tale om højrisikoaktier, der er at sammenligne med lotterisedler.

Det australske råstofselskab Energy Transition Minerals, der har efterforskningsstilladelse til Kuannersuit, og som aktuelt kører både en voldgiftssag og en retssag mod Grønland og Danmark for at få en udnyttelsestilladelse til deres sjældne jordarts-projekt, har langtfra smidt håndklædet i ringen.

Aktier med rabatter

Selskabet har netop udvidet deres aktiekapital gennem en såkaldt "rettet emission", der betyder, at der er udstedt nye aktier, der er rettet mod en afgrænset gruppe af investorer til en pris under markedskursen. I tilfældet her er aktierne solgt til 20 procent under markedspris, hvilket har tilført selskabet 9,35 millioner australske dollars (ca. 42 millioner kroner).

"Vi er glade for responsen på denne kapitalforøgelse, som afspejler den geostrategiske betydning af Kuannersuit-projektet og den fornyede interesse, som det globale investeringsamfund viser Grønlands store mineralpotentialer, udtaler direktør Daniel Mamadou-Blanco og tilføjer, at investeringen muliggør, at de kan fortsætte med at udvikle projektet og engagere sig i lokalområdet, samtidig med at de har midler til voldgiftssagen og retssagerne.

I begyndelsen af året hyrede selskabet den tidligere australske udenrigsminister Julie Bishop, som ny rådgiver på projektet, der derudover også tæller tidligere departementschef Svend Hardenberg.

Højrisiko

Ifølge Per Nikolaj Bukh, der er professor i økonomistyring ved Aalborg Universitet, er den seneste kapitaludvidelse, hvor man har tilbudt aktier til 20 procent under markedspris, et tegn på, at selskabet vil sikre sig at have penge til voldgiften og retssagen. Der er ifølge ham tale om såkaldte "penny-shares" – der er et ord der bruges om aktier, der sælges billigt, fordi de anses for højrisikofyldte og dermed reelt som lotterisedler.

Derudover bemærker professoren, at de nye investorer også får ret til at købe flere aktier til en fast kurs i 18 måneder frem gratis med i købet. Hvis aktien stiger mere end den faste kurs, kan de nye investorer altså få en ekstra gevinst, uden at skulle have haft penge op af lommen.

– Selskabet har brug for penge, og det er faktisk lykkedes dem at få 42 millioner kroner ind på denne her måde. Det er ikke sikkert, at de kunne have fået de penge ind uden rabatten og optionen, når kursen for nylig også er steget med 350 procent, siger Per Nikolaj Bukh og tilføjer:

– Hvis selskabet havde en udvindingstilladelse, og der var så stor indtjening i projektet, som selskabet har lagt til grund for voldgiftssagen og retssagen, så ville deres aktiekurs være flere hundrede gange højere end tilfældet er i dag. Derfor siger den seneste kapitalforhøjelse noget om, at ledelsen ikke er helt sikre på, at projektet kan lykkedes.

Omvendt hvis det lykkedes at vinde retssag eller voldgiftssag eller få ændret lovgivningen, så projektet alligevel kan komme i gang, så er der penge nok til alle, siger Per Nikolaj Bukh.

Tager skarpt afstand fra Kjærgaard-udtalelser

En udtalelse fra tidligere lektor i Grønlands Universitet, Thorkild Kjærgaard, om spiralkampagnen i Grønland har skabt stærke reaktioner på sociale medier.

Kjærgaard sagde i et interview med TV 2, at Danmark gjorde Grønland en stor tjeneste ved at indføre spiralkampagnen, og at der burde rejses en mindestatue for de læger og embedsmænd, der var involveret. Naja Lyberth, en af de mange kvinder, der blev udsat for spiralkampagnen uden samtykke, tager skarpt afstand fra hans udtalelse.

- Spiralsagen er jo forsøg på meget legitimt, meget velbegundet, forsøg på at begrænse befolkningstilvæksten i Grønland, sagde Thorkild Kjærgaard under interviewet i TV2 om Donald Trump Jr.'s udtalelse om dansk racisme mod Grønland.

Han forklarer, at befolkningstallet ville gå amok på grund af den moderne medicin og levealderen.

- Derfor var det meget velbegundet, at man lavede en form for præventionskampagne i Grønland. Der burde rejses en mindestatue for de læger og embedsmænd. For de gjorde Grønland en stor tjeneste, lød det fra Kjærgaard

Overlever: - Vi ofrede vores underliv for Danmarks økonomi

Naja Lyberth, som var blandt de piger og kvinder, som blev udsat for spiralkampagnen, er dybt uenig i Thorkild Kjærgaards vurdering.

Hun mener, at kampagnen ikke var en tjeneste for Grønland, men derimod en beslutning taget for at fremme Danmarks egne økonomiske interesser.

- Den danske regering gjorde sin egen nationaløkonomi en tjeneste ved at ofre vores underliv, siger Naja Lyberth og beskriver de alvorlige psykiske og fysiske konsekvenser, kvinderne har lidt.

- Vores frihed til at få børn og stifte familie blev groft påvirket af embedsmænd, der aldrig skulle have haft ret til at tage de beslutninger.

Naja Lyberth beskriver, hvordan spiralkampagnen blev gennemført uden kvindernes viden eller samtykke. Piger helt

ned til 12 år fik sat spiraler uden deres forældre blev informeret eller givet mulighed for at give samtykke.

- Man informerede ikke os om, hvad en spiral var, eller hvilke konsekvenser den kunne have. Og vi fik aldrig at vide, at vi kunne sige nej, siger hun.

Hun påpeger, at danske piger i samme periode blev behandlet med langt større hensyn og fik information og mulighed for at vælge.

Danmarks økonomiske motiver bag kampagnen

Ifølge Naja Lyberth handlede kampagnen i bund og grund om Danmarks økonomi. Hun mener, at den danske regering ønskede at reducere fødselsraten i Grønland for at spare penge og sikre, at ressourcerne kunne fordeles mere ligeligt i det danske velfærdssamfund.

- Vi gjorde Danmarks velfærd tjeneste. Ved at ofre vores evne til at få børn bidrog vi til, at Danmark kunne opretholde sin velfærdsmodel, siger hun. Hun understreger, at det ikke er en handling, der bør hyldes.

Naja Lyberth beskriver Thorkild Kjærgaards udtalelse som "følelseskold" og mener, at den afspejler embedsmændenes handlinger over de kvinder, der blev direkte påvirket.

Akà Hansen: - Det gør ondt

Den grønlandske aktivist Akà Hansen har fulgt med i debatten, og hun er også stærkt kritisk over for Kjærgaards udtalelse og beskriver, hvordan hans holdning vækker smerte og vrede.

- Jeg er uenig med hans udtalelse. Jeg vidste, at han havde det på den måde med grønlændere, men jeg synes ikke, det var passende, at han blev inviteret til at tale om Trump, siger Akà Hansen og tilføjer:

- Jeg er uenig med, at der skulle rejses en mindestatue for de læger og embedsmænd. Jeg er vred over, at nogen kunne tænke sådan.

OLIECOMPAGNIET ApS

Telefon 64 21 80 • Mail: ph@olie.gl

Åbningstider

Mandag - Fredag 08.00 - 16.00

Lørdag 08.00 - 13.00

Søndag LUKKET

Derefter betjening via automat

**Orsersuinerit ulluinnarni pisarpoq nal. 08.00 - 16.00 akornanni.
Illoq orsernissaanut inniminniineq ulloq ataaseq siqqullugu pisassaaq.**

**Udbringning sker i alle hverdage mellem 08.00 - 16.00.
Bestilling til udbringning skal ske en dag i forvejen.**

Lektor: Uden penge er der ingen hjælp, hvis vi bliver en del af USA

Selv om folk i de arktiske områder i USA har dårlige betingelser, vil vi, hvis vi bliver en del af USA, stå over for endnu værre forhold, mener lektor ved Ilisimatusarfik.

Steven Arnfjord har lavet forskning om leveforholdene i Arktis.

Donald Trump har udtalt, at Grønland kan blive en del af USA, og at befolkningen kan få amerikansk statsborgerskab.

KNR har spurgt lektor ved Ilisimatusarfik Steven Arnfjord, hvordan fremtiden så vil se ud.

Hvis vi forestiller os, at vi er amerikanske statsborgere, hvordan kommer det så til at påvirke det grønlandske system?

- Hvis man skal være lidt sort seende, så kan man sige, at noget af det første, der vil ske, er, at alle de offentlige ydelser, de vil blive aflyst. Og det vil sige, at uddannelsessystemerne over folkeskolen vil blive privatiseret, så man skal betale for at tage en uddannelse og til at betale for at bruge sundhedsvæsenet.

- Så hvis man bliver syg eller kommer til skade, skal man betale, så snart man rammer sundhedsvæsenet. Der vil være brugerbetaling på et helt andet niveau, end man er vant til, siger han.

Lektoren forklarer altså, at de rige vil klare sig rigtig godt i sådan et system, og folk med mange ressourcer vil klare sig

fint, mens folk der har det svært og som skal have lidt ekstra hjælp af mange årsager, får det typisk rigtig svært i sådanne systemer.

Retter man for eksempel blikket mod Alaska, der allerede er en del af USA, er det tydeligt, at der er store udfordringer, når det gælder levevilkår og velfærdssystemer, påpeger lektoren.

- I Alaska har de et system, der i den grad har fokus på individet og individualismen. Det gør, at hvis du virkelig er ramt af sociale problemer som alkoholmisbrug, af vold, kriminalitet eller hjemløshed, jamen så er der ikke noget tilbud til dig. Der er ingen, der samler dig op.

Amerikansk model er ikke vejen frem

I Grønland har vi et af verdens højeste skatteprocenter, og vi er vant til at betale en stor del af vores løn til et offentligt system, men så forventer befolkningen også at få noget igen.

- Vi forventer et gratis sundhedssystem, gratis medicin og uddannelse. Og det vil ikke være tilfældet i en amerikansk sammenhæng.

Der vil det være hver enkelt borger for sig og det bliver dit problem, om du kan betale for uddannelse eller læge. Så, så længe du har et job kan du klare det fint, men i Alaska var det tydeligt og 'meget brutalt' at se, hvordan livet er, hvis man er fattig og ikke har et sted at bo.

- Så indenfor et socialt system og velfærdssystemet, er det ikke noget jeg ønsker, man erstatter med et amerikansk

system, siger Steven Arnfjord til sidst.

Om Grønland ender med at blive en del af USA er uvist. Men indtil nu har både formanden for naalakkersuisut, Múte B. Egede (IA) og den danske statsminister, Mette Frederiksen (S), afvist, at Grønland er til salg.

Donald Trump nævnte for første gang i 2019, at han har interesse i at købe Grønland, men også her blev det understreget, at Grønland ikke er til salg. Om blot en uge, bliver Donald Trump indsat som præsident for anden gang i USA.

Sydgrønlands El ApS

V/ Per Holm

Alt I El udføres

Per Holm 49 45 19

Jørgen Andreassen 49 46 58

Værksted 64 34 81

E-mail: sydel3920@gmail.com

Postboks 527 • 3920 Qaqortoq

Danmarkimi kalaallit ilaqutariit angajoqqaat piginnaasaannik misissuissutit, aamma tarnip pissusaanik misissuinermit ator-neqartartut unitsinneqassapput, immikkut ittumit immikkoortorta-qarfimmit isumagineqartalissapput

Danmarkimi naalakkersuisut Naalakkersuisullu isumaqati-giipput, siunissami kalaallit ilaqutariit angajoqqaat piginnaasaannik misissuinermit tarnip pissusaanik misissuutit Danmarkimi kommuninit ator-neqarsinnaajunnaassasut

Danmarkimi naalakkersuisut nunatsinnilu Naalakkersuisut, ilaqutariinnut kalaaliusunut tarnip pissusaanik misissuiner-nut tunngatillugu meeqqanik inissiinerni suliaqartuni ator-neqarsinnaajunnaassasut isumaqatigiipput, Qallunaat naalakkersuisui inatsisissatut siunnersuummik saqqummius-sissapput, kingusinnerpaamik maajip aallaqqaataani atuutil-ersussamik, tassani aalajangersarneqassalluni Danmarkimi kommunit siunissami immikkut ittumik immikkoortorta-qarfimmit kalaallisut oqaatsinik kultureqarnermillu paasisima-saqarluartumik atuisalissasut meeqqanut kalaaliaqqanut tunngatillugu inissiisarnerni.

Inissiisarnerni tamakkunani kommunit tarnip pissusaanik misissuinermit ator-neqartartut nalinginaasut, naliliinermi ilu-mut meeraq inissinneqassanersoq atorsinnaajunnaassavaat. Immikkoortorta-qarfik immikkut ittumik pilersinneqartussa-mi aamma paasisutissat tunngaviusut misissorneqassapput kalaallit ilaqutariit angajoqqaat piginnaasaannik naliliinerit tarnip pissusaanik misissuinerminni sumi/sukkullu atuisi-manerat. Misissuinermit angajoqqaat piginnaasaannik nali-liinermi kukkusumik naliliisoqarsimaneranik takutitsisoqar-simappat, taava suliaq nalilersorneqaaqqissaq.

”Nuannaarutigeqisannik Naalagaaffiup naalakkersuisuisa isumaqatigiillutik Naalakkersuisut Kalaallit Nunaannilu innuttaasut kissaatigisanerpaasaat akuerisimavaat. Piffissaq sivisooq atorluq anguniagarput anguarput, kalaallit ilaqutariit angajoqqaat piginnaasaannik misissuinermit tarnip pissusaanik misissuutit Danmarkimi atorunnaarsinneqarnissa-at. Aammattaq nuannaarutigalugu oqaatigerusuppara, Naalagaaffiup naalakkersuisuisa tarnip pissusaanik misissuiner-ni kukkusumik inissiinernik kinguneqartitsisimasinnaasu-nik, suliaqarnermit nalilersueqqinnissaq pisussaaffittut tigu-simammassuk” Meeqqanut, Inuusuttunut, Ilinniartitaaner-mut, Kulturimut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq, Aqqaluaq B. Egede taama oqarpoq.

Særlig enhed skal stå for forældrekompetenceundersø-gelser af grønlandske familier i Danmark og brugen af psykologiske tests stoppes

Regeringen og Naalakkersuisut er enige om, at de danske kommuner fremover ikke længere skal anvende psykologi-ske test i forbindelse med forældreundersøgelser af grøn-landske familier i Danmark.

Den danske regering og Naalakkersuisut er blevet enige om at stoppe brugen af psykologiske test i anbringelsessager, der vedrører familier med grønlandsk baggrund. Den danske regering vil fremsætte et lovforslag med ikrafttræden senest 1. maj hvor det fastsættes, at kommunerne i Danmark fremover skal benytte en særlig enhed med eks-pertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold i anbringelsessager, der berører børn med grønlandsk bag-grund. I disse sager må kommunerne ikke længere anvende de standardiserede psykologiske tests i vurderingen af, hvorvidt et barn skal anbringes udenfor hjemmet.

Denne særlige enhed skal også undersøge oplysningsgrund-laget i alle anbringelsessager, der vedrører familier med grønlandsk baggrund, hvor de psykologiske tests er blevet anvendt. Hvis en test har medført en misvisende vurdering af forældrekompetencerne, skal sagen genvurderes.

”Jeg er meget tilfreds med at den danske regering er enig med Naalakkersuisut om at imødekomme et dybtfølt ønske fra Naalakkersuisut, og den grønlandske befolknings side. Det har været en længerevarende proces at nå vores mål for et stop af brugen af psykologiske tests ved forældrekompe-tenceundersøgelser af grønlandske familier i Danmark. Jeg vil ligeledes også udtrykke min glæde over at den danske regering har forpligtiget sig på en genvurdering af de sager, hvor de psykologiske test kan have medført fejlanbringelser af børn med grønlandsk baggrund” udtaler Naalakker-suisoq for Børn, Unge, Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke Aqqaluaq B. Egede.

UNILLATSIARNEQ • PAUSE • UNILLATSIARNEQ

6	8	4				5		
3							2	
		5				1		6
			1				7	
5	4		3	2	7	8	1	
								2
	5			6	9			
	9		7		3			
		2	4		1			

	8	5			3	6		
7	1				4			
		4	5			2	9	
	3			9				5
4				3			6	
	4	8			2	1		
			1				5	6
		1	7			8	3	

	5			4			7	
		2			3			9
			8					1
3	8				9		6	
			3		1			
	9		5				8	2
4								
1			4			7		
	6			3			1	

5				6	8		2	
	4			3				
		2	7			1		
1			6			7	9	
				4	1			
		7					6	
	1	5						3
		4	9					7